

ONDERZOEK DOOR
HEMBYSE ARCHEOLOGIE :
Pelt, Tielenstraat 33-39

Voorliggend document is een:

- Historisch/archeologisch onderzoek
- Verslag van resultaten (archeologienota of nota)
- Aanvraag toelating vooronderzoek
- Aanvraag onderzoek i.k.v. wetenschappelijke vraagstelling
- Programma van Maatregelen (archeologienota of nota)
- Archeologierapport (vlakdekkende opgraving)
- Eindrapport (vlakdekkende opgraving)
- Privacyfiche (enkel AOE)

- Ander:

MAATREGELLEN :

(geen maatregelen)

INHOUDSOPGAVE

1	Administratieve gegevens.....	3
1.1	Situering van het onderzoeksgebied.....	3
1.2	Projectcodes of ID nummers.....	5
1.3	Betrokken actoren.....	6
1.4	Bewaring van de data	7
2	Dataset en waardering	8
2.1	Bestaande data.....	8
2.2	Ontbrekende data	9
2.3	Waardering	11
3	Literatuuroverzicht	13
3.1	Naslagwerken	13
3.2	Online bronnen.....	16

1 Administratieve gegevens

1.1 Situering van het onderzoeksgebied

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Pelt	
Deelgemeente	Overpelt	
Straat en straatnummer	Tielenstraat 33-39	
Lambert 72-coördinaten	NW	X:222798,362 x Y:208663,891 m
	ZO	X:222850,725 x Y:208563,252 m
Perceelsoppervlakte	5948,083 m ²	0,59 ha
Oppervlakte bodemingreep	1739,426 m ²	0,17 ha
Kadastrale situering	Afdeling	1/ Overpelt 1
	Sectie	C
	Percelen	124g; 124f; 226a

Datum van toekenning van de onderzoeksopdracht aan Hemyse bv	15 november 2022
Situering van de opdracht binnen het archeologietraject	Archeologienota
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.
Opgemaakt volgens :	De Code van Goede Praktijk (hierna: CGP) voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en voor het gebruik van metaaldetectoren, werd op 11 december 2015 door de bevoegde minister vastgesteld. Sinds 1 april 2016 vervangt de Code van Goede Praktijk definitief de archeologische Minimumnormen. Sinds 1 april 2019 geldt versie 4.0 van de Code.
Duur van de opdracht	5 werkdagen
Kostprijs van de opdracht (enkel zichtbaar in privacyfiche)	

1.2 Projectcodes of ID nummers

	Projectcode	ID nummer
Bureaustudie (ifv verkaveling)		
Bureaustudie (ifv sloop)	2022K188	
Bureaustudie (ifv stedenbouw)	2022K188	
Landschappelijk bodemonderzoek		
Verkennde boringen		
Waarderende boringen		
Prospectie met ingreep in de bodem		
Opgraving		
Interne projectsigle Hembyse BV	PEL-TIE	

1.3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse BV (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
Veldwerkleider	Bart De Smaele	
Assistent-archeoloog/archeologen		
Aardkundige, assistent-aardkundige	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Conservator		
Natuurwetenschapper		
Geofysicus		
Materiaaldeskundige		
Fysisch-antropoloog		
Andere (regio)specialisten		
Initiatiefnemer en zakelijkrechthouder (enkel zichtbaar in de privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	☒
	Publiekrechtelijk	☐
Omgevingsvergunning(en):	Verkaveling van gronden (verkaveling)	☐
	Verkaveling van gronden (sloop)	☐
	Stedenbouwkundige handelingen (slopen)	☒
	Stedenbouwkundige handelingen (bouwen)	☒
Bevoegde overheid	Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed: Werkgebied OA2	☒
	Onroerenderfgoedgemeente:	☐

1.4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gentbrugge, 2022
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	255
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2022. <i>Archeologienota naar aanleiding van een nieuwe woning aan de Tielenstraat 33-39 te Overpelt (Pelt)</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 255, Gentbrugge.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Bevoegde IOED/OEGemeente	nvt
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	nvt

2 Dataset en waardering

2.1 Bestaande data

Het archeologietraject bestaat uit een aantal onderzoeksmethodes, waarvan is afgewogen of deze “mogelijk” (uitvoerbaar), “nuttig” (archeologisch relevant), “schadelijk” (schadelijk voor het archeologisch bodemarchief) en noodzakelijk (noodzakelijk voor de waardering van het archeologisch kennispotentieel) zijn.

Op basis van het uitgevoerde traject kunnen de reeds toegepaste methodes worden getoetst.

Bureauonderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☒	☒	☐	☒	☒

toelichting

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat de geplande werkzaamheden geen bijkomende impact hebben op het bodemarchief, aangezien het gaat om reeds bebouwde en genivelleerde bodems.

Controleboringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☒	☒	☐	☐	☒

toelichting

Binnen het onderzoeksgebied is sprake van een woning met tuin, een klein schoolgebouw, een speelplaats, een speelpleintje, een landweg en een weide. De zone van het schooltje blijkt voorafgaand aan de bouw ervan genivelleerd te zijn tot minimaal 20 centimeter in het Laat-Pleistoceen sediment. In het Laat-Pleistoceen sediment is geen pre-agrarische bodem bewaard, noch uit het Pleistoceen, noch uit het Holoceen. Binnen de zone van de woning en de kleuterschool is van de agrarische bodem ook niks bewaard. Door het bebouwen en nivelleren van het terrein is er geen kans meer op de aanwezigheid van en het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren. Het weiland, dat een agrarische bodem bevat, wordt in de geplande werken niet verstoord. Bovendien zorgt de combinatie van bestaande verstoringen en een relatief kleine oppervlakte aan bodemingrepen voor een zeer sterke versnippering, waardoor de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer klein tot onbestaand is.

Dit leidt tot de vraag: zijn deze methodes voldoende zodat een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de eventueel reeds gekende archeologische sporen mogelijk zijn ?

Antwoord: JA NEE

Indien de dataset volledig is, kan deze aan de geplande werken worden getoetst en kan een beslissing genomen worden over de impact van de geplande werken.

Indien de dataset onvolledig is, worden in de volgende hoofdstukken verdere maatregelen getoetst.

2.2 Ontbrekende data

Indien de dataset onvolledig is, dient een afweging te worden gemaakt van mogelijke onderzoeksmethoden om de dataset te vervolledigen. Dit is dezelfde afweging als van de reeds toegepaste onderzoeksmethoden:

Geofysisch onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er zijn geen specifieke onderzoeksvragen die deze surveymethode noodzakelijk of nuttig maken.

Landschappelijke boringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Uit de controleboringen blijkt reeds dat de Holocene bodem binnen de zone van de geplande werken verstoord is. Een landschappelijk bodemonderzoek biedt in deze geen meerwaarde.

**Prospectie met
ingreep in de
bodem ifv
sporensites
(proefsleuven,
proefputten)**

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er is geen verwachting naar de bewaring van grondsporen. Deze zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid afwezig.

**Vlakdekkende
opgraving**

Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Uitgevoerd
☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Niet noodzakelijk.

Indien één of meerdere onderzoeksmethodes **noodzakelijk** zijn voor het vervolledigen van de archeologische dataset, worden deze in het programma van maatregelen besproken.

10

Te nemen

maatregelen:

JA

NEE

Korte omschrijving:

**VRIJGAVE VAN HET TERREIN IN DE ZONES VAN DE GEPLANDE
WERKEN (fase 1 en 2 !)**

2.3 Waardering

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de archeologische sporen mogelijk is, kan ook een waardering van de site worden gedaan.

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel niet mogelijk is (onvoldoende data), dient de waardering te worden uitgesteld tot de dataset vervolledigd is.

Indien de site geen archeologisch kennispotentieel of potentieel op aanzienlijke archeologische kenniswinst bevat (door een totaal gebrek aan archeologische sporen en structuren), dan is de waarde van de site vanuit archeologisch standpunt uiteraard nul. Indien de site een aantal sporen en structuren bevat, dient het potentieel aan archeologische kenniswinst/kennisvermeerdering afgewogen te worden aan zowel de geplande werken als de maatschappelijke en economische investering die noodzakelijk is voor het bewaren van het archeologisch kennispotentieel.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. Kan er op basis van de bestaande dataset bepaald worden of er archeologische sporen, structuren of afgelijnde sites (“vindplaatsen”) aanwezig zijn ?

De relatief kleine zone van de geplande werken bevat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen bewaarde archeologische sporen, structuren of sites. Op basis van de gegevens uit de bureaustudie kan worden besloten dat de zone van de geplande werken vanaf de tweede helft van de 20^e eeuw genivelleerd is en met een woning en een kleuterschooltje is bebouwd.

De kans om binnen de zone van de geplande werken nog bewaarde archeologische sporen en structuren (uitsluitend dieper bewaarde structuren zonder context) aan te treffen, is te klein om verder onderzoek te verantwoorden.

1. Zo ja: Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.

In de afweging kosten versus baten heeft het weinig zin om verder archeologisch onderzoek (i.e. prospectie) uit te voeren.

3 Literatuuroverzicht

3.1 Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Celtic Field complex Heesakkerheide* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/982658> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Celtic Field complex Hoeverheide* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/984071> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Hoeverheide 1* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/50731> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Hoeverheide 2* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/60004> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Hoeverheide 3* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/700125> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Kleinmolenstraat* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209817> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Kloosterbos* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/700211> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Overpelt* [online] <https://id.erfgoed.net/themas/13340> (Geraadpleegd op 24-11-2022).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: *Weyerstraat 17* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/227088> (Geraadpleegd op 28-11-2022).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Baeyens L., 1975. *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij de kaartbladen Overpelt 32 E & Neerpelt 19 E*, Centrum voor Bodemkartering, Brussel.

Beerten K., o.l.v. Gullentops F., Paulissen E. & Vandenberghe N., 2006. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 17 Mol*, Katholieke Universiteit Leuven & Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Bussel.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

14

Dondeyne S., Vanierschot L., Langohr R., Van Ranst E. & Deckers J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen: Kenmerken van de "Reference Soil Groups" volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*, KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse Overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Verrijckt J. & Keersmaekers E., 2019. *Nota Pelt, Weyerstraat: Verslag van Resultaten*, J. Verrijckt Archeologie & Advies, Beerse.

Verrijckt J. & Van Bavel J., 2019. *Archeologienota Pelt, Weyerstraat: Verslag van Resultaten*, J. Verrijckt Archeologie & Advies, Beerse.

3.2 Online bronnen

- <http://www.geopunt.be/>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/>
- <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/>
- <https://cai.onroerendergoed.be/>
- <http://uurl.kbr.be>
- <https://www.cartesius.be/>
- http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE
- <https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/roviewer/?t=7&m=1&category=2>
- www.geologievannederland.nl
- <https://belgica.kbr.be/>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Mol#:~:text=De%20Formatie%20van%20Mol%20of,late%20Pliocene%20en%20vroeg%20Pleistocene.
- <https://www.dov.vlaanderen.be/page/bodemdata>
- <https://www.gemeentepelt.be/schansen-en-legerbenden>

<i>Hembyse Archeologie is een handelsnaam van de in 2017 opgerichte vennootschap Hembyse BV.</i>	
<i>Maatschappelijke zetel:</i>	<i>Vogelhoekstraat 25A, 9050 Gentbrugge</i>
<i>BTW:</i>	<i>BE 0677.720.687</i>
<i>IBAN:</i>	<i>BE25890214307282</i>
<i>BIC:</i>	<i>VDSP BE 91</i>
<i>Telefoon:</i>	<i>0032 472 89 97 66</i>
<i>E-mail:</i>	<i>info@hembyse.net</i>
<i>Website:</i>	<i>www.hembyse.net</i>
<i>Sociale media:</i>	<i>https://www.facebook.com/HembyseArcheologie/</i>